

Vicarienhuis in Doesburg

Een mozaïek van tijden

Janny Tiemessen en Roel de Jonge wonen sinds 2012 in Doesburg. Eerst in een monumentaal pand aan de Koepoortstraat, enkele jaren later in het Vicariehuis, een schitterend middeleeuws woonhuis. Voor de restauratie van beide panden werd Timmer- en aannemersbedrijf De Vries uit Hummelo in de arm genomen.

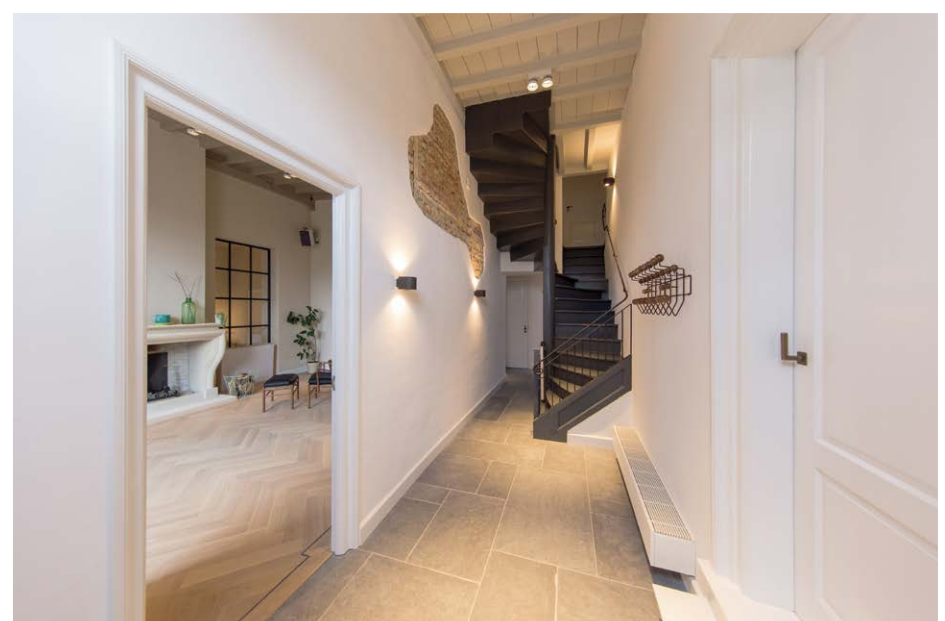
Tekst Els Arends | Fotografie Timmer- en aannemersbedrijf De Vries

De keuken met het balkenplafond met mooi geprofileerde consoles, zoals het vermoedelijk in 1611 werd aangelegd.

‘Onze wensen zijn geïntegreerd in de historie van het huis’

In het stadje Doesburg kennen de mensen elkaar. Als er een huis anderhalf jaar lang verbouwd wordt, is iedereen erg benieuwd naar het resultaat. Daarom besloten Janny en Roel hun huis tijdens Open Monumentendag open te stellen. ‘Eenmalig hoor’, zegt Janny. ‘We hebben vierhonderd mensen over de vloer gehad, het was een gekkenhuis. Bezoekers vonden het geweldig om binnen te kunnen kijken. Tot 1995 zat hier de remonstrantse gemeente, mensen zijn hier nog getrouwd. In onze kelder zat de disco van de kerk, om jongeren te trekken.’

De gang met de monumentale spiltrap. In de muur links, gebouwd bij de verbouwing in 1611, is een deel van het metselwerk vrijgelaten. Hierdoor is de opbouw van de muur zichtbaar: metselwerk met ter versteviging houten stijl- en regelwerk.

Het Vicariehuis

Op basis van bouwsporen gaat men ervan uit dat het huis (in 1405 voor het eerst in bronnen vermeld) oorspronkelijk rechthoekig was, met aan de achterzijde een traptoren. Bij een grondige verbouwing in 1611 werd die traptoren afgebroken en kwam er in de gang een eiken spiltrap. Ook de kapconstructie is toen opnieuw opgebouwd (met de oorspronkelijke kromstijlgebinten). Later kwam er aan de noordzijde een aanbouw onder een lessenaarsdak. In de achttiende eeuw kreeg het huis de toentertijd moderne schuiframen met roedeverdeling, eerst met kleine ruitjes, later werden dat grotere. Toen het huis in 1965 in bezit van de remonstranten kwam, kreeg het een sterk historiserende make-over, met onder meer aan weerszijde van de topgevels gemetselde ezelsruggen in laatgotische stijl. Het was bij deze restauratie dat de bijzondere muurschildering van Christus aan het kruis aan het licht kwam. In 1995 werd het huis aan particulieren verkocht.

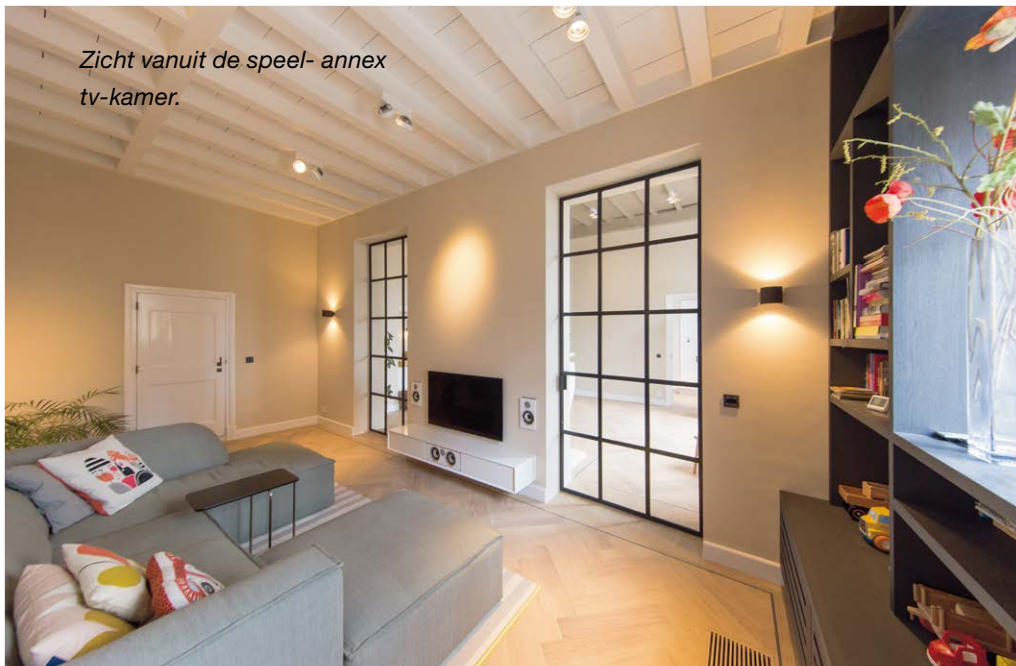
Bron: Het Vicariehuis in Doesburg, de bouwgeschiedenis van Paardenmarkt 14 door ARCX buro voor monumentenzorg en cultuurhistorie.

*De middeleeuwse muurschildering
is de showstopper van het huis*

Alle installaties zijn via domotica te bedienen

Zicht vanuit de speel- annex tv-kamer.

De overloop op zolder. Bij de maatvoering voor de kasten links, de deuren en de hoogte van de plafonds van de kinderkamers is de kapconstructie als uitgangspunt genomen. Alle nieuwe elementen voegen zich naar de historische kapconstructie.

Historische waarden

Janny en Roel hebben hart voor monumenten. 'Vanwege de sfeer die er hangt', zegt Roel. 'We houden ervan een monument op te knappen en historische elementen te combineren met moderne. Voor de uitvoering roepen we de hulp in van vakmensen en specialisten die weten hoe ze een monument van top tot teen in ere kunnen herstellen.'

Restauratie-architect Vincent van Vuuren van Hurenkamp Architecten en interieur-architect Egbert Ketelaar tekenden voor de plannen, waarbij de wensen van Janny en Roel geïntegreerd werden in de historie van het huis. Uitvoerder Bernardo Verheij van De Vries begeleidde het project. 'Toen alle toevoegingen uit de jaren negentig van de vorige eeuw uit het interieur verwijderd waren konden we het pand weer rustig gaan opbouwen.' De bouwsporen die vanachter het pleisterwerk tevoorschijn kwamen, zijn zorgvuldig gedocumenteerd.

Showstopper

Het huis is voorzien van alle denkbare luxe. De keuken is fantastisch, de badkamer enorm en de werkkamer op de eerste verdieping prachtig, de zolder is opgedeeld in knusse kinderkamers en een tweede badkamer. Alle installaties zijn via domotica te bedienen, tot en met de luiken aan de gevel toe.

De showstopper van het huis is de middeleeuwse muurschildering in de woonkamer, die Christus aan het kruis met daarboven Maria met kind verbeeldt. Na de Reformatie was deze muur rigoureus overgeschilderd. Dat dit met kalk was gebeurd mag achteraf een geluk heten, omdat kalk een prima conserveermiddel is. De conditie van de schildering is nog uitstekend, voor toekomstig behoud zijn geen bijzondere maatregelen nodig. Wel werd ze tijdens de restauratiewerkzaamheden tegen stof en schade afgeschermd met een ventilerende betimmering. Bij de afwerking van het huis is de muurschildering harmonisch in het geheel opgenomen; de prachtige tinten vormden de inspiratiebron voor de kleurstelling in de woon- annex tv/spelkamer.

Nieuwe muur

Om de grote woonkamer knusser te maken, is er op de grens tussen het oudste bouwdeel van het huis en de aanbouw aan de westzijde een muur met een open haard geplaatst. Het nieuwe rookkanaal werd aangesloten op de oorspronkelijke schoorsteen op het dak. Aan weerszijden van de haard kwamen moderne, stalen taatsdeuren.

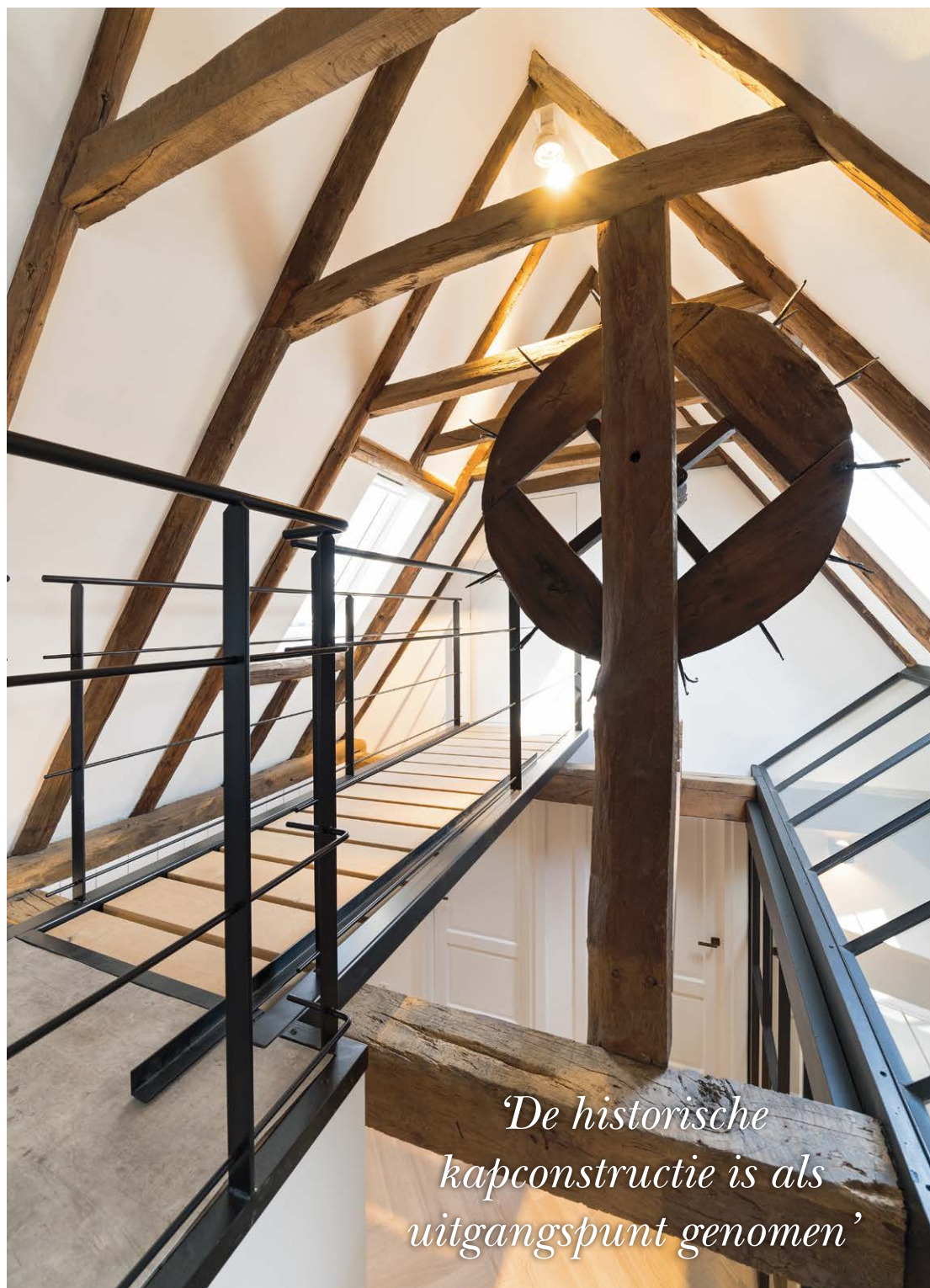
De oorspronkelijke balkenplafonds met de geprofileerde sleutelstukken en consoles bleven in alle ruimtes in het zicht. Dit betekende dat het leidingwerk voor elektra, verwarming en water bovenop de vloeren moest komen te liggen. De nieuwe vloeren konden hierdoor meteen 100 procent recht worden aangebracht. Alle dakpannen gingen er af om aan de buitenzijde van het dak pir-isolatie aan te kunnen brengen, een materiaal met minimale dikte en maximale isolatiewaarden, legt Verheij uit. 'Het dakpakket past qua dikte nog prima onder de ezelsruggen op de zijgevels. Doordat we aan de buitenzijde isoleren, zijn ook op zolder de historische sporen zichtbaar gebleven.'

Tot het gaatje

De zolder illustreert treffend de manier van

Het hijsrad in de nok. Door dakisolatie aan de buitenzijde aan te brengen, bleven binnen de sporen goed in het zicht.

werken bij deze restauratie, zo blijkt uit de toelichting van Verheij, die aangeeft dat er in dit project met alle specialisten, zoals de installateur en interieurbouwer, heel nauw is samengewerkt. 'De historische kapconstructie is als uitgangspunt genomen. Die bepaalde onder meer de hoogte van de plafonds, zodat we boven de moerbalken nog een vliering voor de installaties konden creëren. De kasten rond de spantbenen en de deuren van de kasten op de overloop volgen precies de lijn van de historisch balken. Het is echt maatwerk op de millimeter. De lat lag van begin tot einde hoog. Alle betrokkenen zijn tot het gaatje gegaan om de moderne toevoegingen perfect in de historische context in te passen.' ■

'De historische kapconstructie is als uitgangspunt genomen'

Vakgroep Restauratie

Timmer- en aannemersbedrijf De Vries uit Hummelo is aangesloten bij de Vakgroep Restauratie, de landelijke branchevereniging van erkende restauratiebouwbedrijven. De veertig leden van de Vakgroep Restauratie nemen samen tweederde van de restauratiebouwproductie in ons land voor hun rekening, variërend van onderhoud en restauraties van woonhuizen tot herbestemmingen van fabriekscomplexen en kerken. De Vakgroep zet zich al ruim 40 jaar in voor het

waarborgen van kwaliteit, innovatie, het behoud van ambachtelijk vakmanschap en treedt op als belangenbehartiger en gesprekspartner binnen de restauratie- en monumentenwereld. De leden van de Vakgroep Restauratie voldoen aan strenge kwaliteitsnormen. Voor meer informatie over Timmer- en aannemersbedrijf De Vries uit Hummelo: www.devrieshummelo.nl

**Vakgroep
Restauratie**

Partners in restauratie,
onderhoud en herbestemming